

використано й такий засіб комунікації як всевітня мережа Інтернет – реклама кампанії здійснювалася у соціальних мережах, на сайті бібліотеки та ін.

З першого ж дня акції усім бажаючим надавалась можливість стати користувачем бібліотеки шляхом безкоштовного оформлення читацького квитка. Дана послуга викликала неймовірний ажіотаж: за святкову неділю до бібліотеки записалось 810 користувачів - значно більше, ніж за цей же термін у звичайні дні.

Ще однією приємною подією для користувачів стала безкоштовна екскурсія бібліотекою. Усі бажаючі формувались у групи і, під керівництвом нашого професійного колеги, відвідували найцікавіші куточки бібліотеки. Вражені, вони з задоволенням дякували бібліотекарям за надану можливість побачити бібліотеку "з середини".

Неодмінним елементом святкування Дня бібліотек у нашій книгозбірні є концерт. Цього року він був відкритий для всіх бажаючих – не лише співробітників, але й усіх користувачів. На нього завітало багато як постійних користувачів так і нових прихильників бібліотеки. Бібліотекарів та відвідувачів вітали зі святом відомі харківські музичні колективи та поети.

За допомогою програмно-технічних засобів проведені заходи було документально зафіксовано, оброблено і на їх базі створено фільм, що відображає адвокаційну діяльність ХДНБ ім. В.Г. Короленка та Харківського обласного відділення УБА "Харківське бібліотечне товариство"⁵.

Використання програмно-технічних засобів у виробничих процесах, об'єднаних у технологічний ланцюжок, забезпечує успішну реалізацію адвокаційних кампаній, що проводять бібліотеки. Тому для ефективної популяризації книги, читання та формування позитивного іміджу сучасні бібліотеки обов'язково повинні застосовувати новітні інформаційні технології.

УДК 028.8

Шальганова Алла Людвиговна,

глав.библіотекарь

Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка

Пошт. адреса: 61003 м. Харків, пров. Короленка, 18

ВИРТУАЛЬНЫЙ КОНКУРС ИННОВАЦИЙ В БИБЛИОТЕЧНОМ ДЕЛЕ: К ПОСТАНОВКЕ ПРОБЛЕМЫ

В эпоху Интернета появились возможности, которые позволяют общаться, обмениваться информацией, находить единомышленников и объединяться с ними через электронные социальные сети. Таким образом, стало возможным виртуальное общение библиотекаря и пользователя, так и профессиональное общение библиотечников. Сегодня практически во многих библиотеках существует виртуальная справочная служба, обратившись в которую пользователь может задать вопрос библиотекарю онлайн. Создаются

---

⁵ <http://www.youtube.com/watch?v=gT4SmuQtv1Q&feature=youtu.be>

мультимедийные выставки, интерактивные профессиональные сайты, блоги, форумы, служащие для делового общения между библиотекарями.

Библиотечно-профессиональное общение – это обмен информацией между профессионалами библиотек, библиотекарями во время своей производственной деятельности, а также между библиотекарями и читателями. В контексте возрастающей информатизации общества определение этого понятия постоянно видоизменяется и обогащается новыми смыслами. Однако, как

указывает С. Матлина (5, с. 63) на сегодняшний день "существует давняя проблема – плохо коммуницирующее профессиональное сообщество". Выход она видит в новых информационно-коммуникационных технологиях (ИКТ), которые «способны играть консолидирующую роль не только применительно к библиотекам, но и библиотекарям путем формирования пространства диалога между ними».

Ю.В. Самодова, считает, что средствами для общения в сети являются: "мгновенные сообщения, сетевые сообщества, блоги, комментарии и их функциональные возможности, обзоры и пользовательские рейтинги" (9, с. 151). Расширяется практика проведения Интернет-конференций, вебинаров, библиомостов и т.п.

Сегодня ИКТ широко используются в методической работе библиотек. Так, методический раздел сайта НПБ Украины "Взаимодействие" организован с целью общения, быстрого реагирования на актуальные вопросы, оказание практической помощи в работе, чему способствуют рубрики "Планирование", "Инновации", "Библиотечное пространство" (7, с. 40). Блог "Методист библиотеки" (ведущий блога глав. библиотекарь В.В. Сафонова, ХГНБ им. В.Г. Ко-роленко) обеспечивает информационное наполнение блога идеями, которые рождаются в процессе профессионального общения на конференциях, форумах, семинарах и т.п. Автор блога «Методична служба публічних бібліотек Києва» О. Романюк (НПБ Украины) ставит перед собой задачу: "викликати бажання і прокоментувати певні матеріали, стати учасником обговорення на форумі. Працюю аби розміщувані матеріали викликали резонанс у професійному співтоваристві, стали приводом для налагодження зворотнього зв'язку" (8, с. 20).

Смысл такого комментирования заключается в том, что сами комментаторы могут оценивать как статьи блога, так и влиять на его рейтинг. Наличие различных информационно-коммуникативных технологий дает возможность библиотекам воплощать инновации в библиотечную практику. При реализации инноваций "формується нова модель розвитку бібліотеки і завдання науки – пошук ефективних методик і інструментів використання інновацій для оновлення й удосконалення закладу". (10, с. 27)

Таким инструментом, в результате которого можно реализовать инновацию, по-нашему мнению, может быть виртуальный конкурс инноваций по заданному направлению деятельности библиотеки. Такие работы можно размещать либо на сайте библиотеки в специально отведенном разделе, либо на библиотечном форуме либо на специальном сайте конкурса. При этом

конкурсным жюри являются сами участники, разместившие работы на сайте. Необходимо представить участникам возможность активного обсуждения материалов конкурса. Каждый из конкурсантов в результате профессионального обсуждения работ оценивает их по заданным критериям: научная и практическая значимость инновации (проекта), глубина ее разработанности, оригинальность решения проблемы, надежность и достоверность результатов, умение излагать мысль, творческий подход к оформлению работы, возможность рекомендовать инновацию для внедрения в другие библиотеки и т.д.. Важно, чтобы конкурсанты (комментаторы) отдавали при оценке свой голос материалам, а не личности автора.

Субъектом конкурса в научных библиотеках является молодой специалист, который наиболее открыт к тем изменениям, на которые сегодня должна реагировать библиотека. В условиях информатизации общества именно молодые специалисты лучше ориентируются, в их работе отсутствует барьеры и стереотипы, свойственные старшему поколению. Добавим также такие качества молодежи как способность видеть новизну, мобильность, способность к обучению и познанию, повышению квалификации, творчество и состязательность. Именно в конкурсе молодые библиотекари могут проявить все эти качества.

Конкурс инноваций даст возможность:

- поддержать молодых ученых и специалистов в их готовности и способности внедрять новые идеи в практическую деятельность библиотек;
- стимулировать развитие креативного мышления в процессе общения, обсуждения, оценки предложенных инноваций;
- формировать творческие команды для реализации полученных знаний;
- формировать (создавать) банк инноваций по превращению библиотек в современные и востребованные информационно-коммуникационные, интеллектуально-альные, просветительские центры;
- способствовать распространению инноваций в области гуманитарных технологий, способных решать насущные проблемы библиотек и их пользователей;
- оперативно реагировать на новые веяния времени;
- осуществлять поиск, оценивать, а также использовать релевантную информацию, касающуюся актуальных направлений деятельности библиотеки.

Конкурс проводится в 3 этапа.

1 этап. Подача заявок. В заявке дается краткое описание инновации (воплощенной идеи, ее цель, использование, процесс реализации).

2-й этап. Участники предоставляют полное описание инноваций в виде презентации, которая включает:

- детальное описание внедренной идеи,
- практику ее применения в библиотеке,
- полученный результат.

3-й этап. Защита своей презентации. Участники конкурса оценивают работы соконкурсантов по заданным критериям.

По выставленным баллам модераторы объявляют победителей.

Прошедшие в 3-й тур работы оцениваются модераторами по следующим критериям:

- уровень мастерства, оригинальность, новизна;
- практичность, доступность, простота применения;
- общее впечатление.

Преимущества таких конкурсов очевидны.

Во-первых, имея региональный, межведомственный характер конкурс дает возможность не только узнать над чем работают молодые библиотекари, но и выделив лучших, ввести в профессиональный оборот их разработки, проекты, инновации.

Во-вторых, конкурс формирует и развивает творческий индивидуальный почерк конкурсантов, собственные новаторские идеи, бойцовский характер, самооценку, умение вести дискуссию на профессиональном языке, быть самокритичным, уважать чужое мнение, неординарность, креатив в библиотечной работе.

В третьих, конкурс гарантирует объективную оценку представленных инноваций со стороны жюри, участников и пользователей.

Литература:

1. Грабар Н. Мультимедійні технології та їхній вплив на комунікацію в освіті // Вісник Книжкової палати. 2012 – № 6 (191) – С. 20 – 22.

2. Жукова В., Грабар Н. Життєва потреба розвитку професії // Вісник Книжк. палати. – 2007. – № 9 – С. 27 – 30.

3. Ісасенко О.О. Дослідження технологічних інновацій інформаційного обслуговування в провідних бібліотеках України // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти та практики : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конференції. – К., 2008. – С. 44 – 45.

4. Колесникова Т.О. Комунікаційні моделі діяльності бібліотек ВНЗ в умовах інформатизації. – Автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій Х. – 2012. – 23 с.

5. Матлина С.Г. В единстве технологий (О гуманитаризации библиотечного пространства) // Науч. и техн. б-ки – 2012 – № 6 – С. 60 – 69.

6. Матлина С.Г. Мобильное, реальное и виртуальное ... социокультурные аспекты модернизации библиотечного пространства // Библ. дело. – 2011. – № 21. – С. 9 – 15.

7. Пурина И.А. Виртуальная методическая помощь : использование новых ресурсов // Библиотечное дело. – 2010. – № 1. – С. 39 – 41.

8. Романюк О. Блог методиста як інструмент для професійного розвитку бібліотекарів та впровадження бібліотечних інновацій // Бібл. планета. – 2012. – № 2. – С. 18 – 20.

9. Самодова Ю.В. Внедрение новых технологий в практику библиотек: приближают ли они времена "Библиотека 2.0" // Библ. дело – XXI век: науч.-практ. сб., вып. 1(17) – 2009. – С. 157 – 159.

10 Соляник А. Наукові дослідження як чинник розвитку бібліотечних інновацій // Бібл. планета. – 2012. – № 2. – С. 26.

11. Сошинська В. Трансформація каналів професійної комунікації в документно-інформаційній сфері // Вісник Книжк. палати – 2012. – № 6. – С. 19.

УДК 001.893.3

Шемаєв Олександр Олександрович

здобувач ДНСГБ НААН України

Пошт. адреса: пр. Л-Свободи 46, м. Харків, 61204, Україна

Конт. тел.: 337-31-10

ВКЛАД ПРОФЕСОРА М. В. РЯЗАНЦЕВА (1856-1930) В РОЗВИТОК БІБЛІОТЕЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

М.В. Рязанцев – один із видатних вчених, професор Харківського ветеринарного інституту. Багато його ідей і помислів і в наші дні звучать по сучасному. З ім'ям цієї непересічної та багатогранної особистості пов'язаний розвиток бібліотечної справи.

Творчість М.В. Рязанцева відзначається різноаспектністю. Поряд з науковою та викладацькою діяльністю він протягом значного періоду виконував обов'язки бібліотекаря і редактора збірки праць Харківського ветеринарного інституту, сприяв розвиткові бібліотеки в

У 1904 р. професор Н.В. Рязанцев Радою Харківського ветеринарного інституту був призначений бібліотекарем відповідно до діючих правил того часу. Зокрема, «По действующему положению о Харьковском и Юрьевском ветеринарных институтах библиотекарем состоит профессор, выбираемый Советом на 2 года, с вознаграждением в 150 руб. из штатной суммы». Проте Н.В. Рязанцев очолював бібліотеку протягом багатьох років та докладав значні зусилля щодо розвитку усіх напрямів діяльності бібліотеки: роботи з читачами, реєстрації літератури, книговидачі, відвідувань, якості комплектування бібліотечного фонду, його розкриттю засобами бібліотечних каталогів, дизайну бібліотечних приміщень.

Особлива увага приділялась розкриттю книжкового складу і змісту фондів бібліотеки в спеціальних виданнях; розвитку комплектування й книгообміну з провідними галузевими установами світового рівня. Так, перебуваючи у наукових відрядженнях у провідних країнах Європи, зокрема в містах: Будапешт, Відень, Мюнхен, Штутгарт, Берн, Цюрих, Ліон, Алофорте, Ганновер, Берлін, він налагоджував зв'язки з бібліотеками та видавництвами. Розширення професійних контактів сприяло значному поповненню фондів актуальними виданнями. Зокрема, тільки за 1906 р. бібліотека в результаті книгообміну одержала 16 назв російських, 44 німецьких, 17 французьких та 2 назви англійських журналів за профілем вищого навчального закладу.

Про розвиток бібліотечного фонду під час роботи в бібліотеці проф. Н.В. Рязанцева свідчать також наступні дані: в 1906 р. фонди бібліотеки становили